

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

CAMÍ RAMADER DE MARINA

Eta 11: SANT HILARI VELL – LES TÀPIES

PONT DE CABRIANES – COLÒNIA GALOBARD

LLAC DE NAVARCLES – EL PONT VELL – SANT BENET DE BAGES

22 de setembre de 2024

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7 h 30 min
Artés. Espai Artium del Cellar Cooperatiu; esmorzar.	8 h 45 min
Sortida cap a Sant Hilari Vell.	9 h 30 min
Sant Hilari Vell. Inici de l'etapa.	9 h 45 min
Les Tàpies. Capella de la Immaculada. Reagrupament.	10 h 50 min 11 h
Pont de Cabrianes. Reagrupament.	11 h 50 min 12 h
Pont Vell de Navarcles. Reagrupament.	13 h 13 h 10 min
Sant Benet de Bages. Final d'etapa	13 h 35 min
Sortida cap a Navarcles.	14 h
Navarcles. Restaurant can Pitoi. Dinar.	14 h 15 min
Sortida cap a Vilanova	17 h
Vilanova i la Geltrú.	18 h 15 min

Notes.-

- ** Esmorzarem a l'Espai Artium del Cellar Cooperatiu d'Artés. Dinarem al restaurant can Pitoi de Navarcles.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **mantingueu sempre contacte visual amb els que us segueixen; si cal espereu-vos**. Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, no correu ni aneu massa lents! (Penseu que aneu en grup).
- ** Atenció: Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge (mitja hora abans de la sortida) utilitzeu només el telèfon **692 620 181** (Isidre Poch).
- ** El vocal coordinador d'aquesta sortida és l'**Isidre Poch (692 620 181)**. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

CAMÍ RAMADER DE MARINA

Etapla 11: SANT HILARI VELL – LES TÀPIES

PONT DE CABRIANES – COLÒNIA GALOBARD

LLAC DE NAVARCLES – EL PONT VELL – SANT BENET DE BAGES

22 de setembre de 2024

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Començarem l'etapa d'avui a Sant Hilari Vell, al costat del polígon industrial de Santa Maria d'Artés. D'entrada remuntarem vers el pla de les Comarses on podrem veure, més enllà del torrent de les Tàpies, la bonica masia del Turonet.

Passat el pla de Matacans enllaçarem amb el camí de les Tàpies on hi ha les restes d'antics forns de calç. Seguint aquest camí arribarem a la gran masia de les Tàpies, documentada des del segle XIV; al seu costat, annexada a la masia per un passadís elevat, hi ha la capella de la Immaculada construïda el 1880.

A partir d'ací anirem baixant de forma suau fins situar-nos a la vora del torrent del Galobard i tot seguit baixarem pel costat d'aquest torrent, amb algun tram de fort pendent, fins arribar al Pont de Cabrianes punt on la carretera que baixa d'Artés creua el Llobregat.

Continuarem per un camí que ens portarà fins a la colònia Galobard i després enllaçarem amb la via del Llac que va cap a Navarcles. A l'entrada de Navarcles passarem pel bonic parc del Llac, situat a la riba de la riera de Calders.

Creuarem la riera per la presa que forma el llac i la seguirem per la seva riba esquerra aigües avall. Poc abans de passar per sota del pont del Molí d'en Serra el camí que seguíem passarà a ser un senderol que va ran mateix de la riera (segons un rètol s'entra en una zona inundable). Seguint el senderol ens aproparem a l'aiguabarreig de la riera de Calders amb el riu Llobregat i poc després arribarem al pont Vell de Navarcles que es va construir a finals del segle XVIII.

Seguirem per un camí que segueix pel costat del riu, aigües avall, i que després, travessant per una zona d'horts, va a enllaçar amb el carrer d'Ubac que baixa vers el riu per travessar-lo pel pont de Sant Benet. Un cop passat el pont seguirem per la pista d'accés al monestir fins arribar a la seva zona d'aparcament on finalitzarem l'etapa. Allà ens recollirà l'autocar per portar-nos al restaurant can Patoi de Navarcles on dinarem.

Horari	Distància (km)	
	Parcial	Total
0:00	0:00	0,000

Comencem l'etapa d'avui a l'extrem oriental del carrer de Sant Antoni Maria Claret del Polígon Industrial de Santa Maria d'Artés (279 m). Hem de passar a la carretera BV-4512 que va paral·lela al carrer, i seguir-la, **amb compte**, cap a l'esquerra.

0:02	0:02	0,120
------	------	-------

Atenció. Hem de travessar la carretera per agafar el camí d'accés a les masies de Sant Hilari Vell i de les Torres (277 m).

Uns metres més endavant deixem el camí que segueix vers les Torres i baixem cap a l'esquerra en direcció a la masia de Sant Hilari Vell que veiem davant.

0:02	0:04	0:215
------	------	-------

Arribem al llit d'un petit torrent (271 m). Ací hem de deixar el camí que segueix vers la masia i anar cap a l'esquerra per anar a passar per sota de la carretera pel desguàs del torrent.

Just sortir del tub hem de abandonar el llit del torrent que gira cap a l'esquerra i enfilar-nos per un senderol amb sol herbós que puja cap a la dreta.

0:02	0:06	0,275
------	------	-------

Arribem en un camí que surt de la carretera (276 m); l'hem de seguir cap a l'esquerra. A l'enforcall amb el senderol hi ha un pal de senyalització.

Avancem per aquest camí, per entremig de camps, en direcció al bosc que veiem davant.

0:05	0:11	0,550
------	------	-------

Deixem un camí a l'esquerra (284 m); a l'enforcall hi ha un pal petit de senyalització. Anem vorejant el bosc; pugem lleugerament. A l'esquerra podem veure restes dels marges de les antigues feixes.

0:06 0:17 0,920

Fem un revolt cap a l'esquerra i deixem un camí que baixa cap a la dreta (300 m); a l'enforcall hi ha un pal de senyalització. Cap a la dreta, a l'altra banda del torrent de les Tàpies, hi ha la masia del Turonet. Planegem una mica.

0:02 0:19 1,050

A l'esquerra deixem un camí no massa definit que puja (300 m). Pugem lleugerament.

Més endavant voregem uns camps travessats per una línia de conducció elèctrica i, a l'esquerra, dins del bosc, encara podem veure-hi restes de les antigues feixes. Passem ran d'un marge.

0:05 0:24 1,400

Deixem un camí a l'esquerra i passem per sota de la línia de conducció elèctrica (318 m); a l'enforcall hi ha un pal petit de senyalització.

0:03 0:27 1,570

S'acaba la pujada (335 m); per l'esquerra se'ns uneix un senderol, a la dreta hi ha una gran pedra; planegem. Poc després deixem un camí que baixa cap a la dreta.

Fem un gir cap a l'esquerra i entrem al pla de Matacans.

0:06 0:33 1,960

Girem cap a l'esquerra i deixem un camí a la dreta (347 m). Voregem un camp d'oliveres i més endavant passem pel costat d'un marge.

0:04 0:37 2,205

Deixem un camí a l'esquerra que baixa vers el poble d'Artés que veiem al fons; seguim endavant pujant lleugerament.

0:02 0:39 2,280

Desemboquem en un camí transversal, és el camí de les Tàpies (357 m); l'hem de seguir cap a la dreta. Per aquest camí passa el GR-151 que ve d'Artés. Pugem lleugerament.

0:01 0:40 2,335

Deixem un camí que baixa cap a la dreta (359 m); en una arbre hi ha un rètol: Les Tàpies. A l'esquerra hi ha les restes d'un forn de calç; uns metres més endavant en veurem dos més.

0:03 0:43 2,505

Fem un gir cap a l'esquerra i a la dreta deixem un senderol i a l'esquerra un camí no massa definit que baixa de la serra de can Vila (367 m). Baixem.

0:02 0:45 2,630

Cap a l'esquerra puja un camí vers la serra de can Vila i cap a la dreta baixa un senderol vers la font de les Tàpies (362 m); a l'enforcall hi ha un pal de senyalització. Seguim baixant.

0:02 0:47 2,775

Travessem el torrent de les Tàpies per un pont de nova construcció (356 m). Just passat el pont hem de deixar el camí i seguir per un senderol que puja cap a la dreta.

Poc després desemboquem en un camí que hem de seguir cap a la dreta. Planegem

0:02 0:49 2,870

Deixem un camí a l'esquerra (361 m); a la dreta hi ha un pal petit de senyalització. Seguim endavant; a la dreta hi tenim bosc i a l'esquerra un camp.

0:03 0:52 3,050

El camí bifurca; nosaltres hem de seguir la branca de la dreta (358 m). A l'enforcall hi ha un parell de pals petits, un d'ells farcit de plaques de senyalització.

Planegem per entremig de camps i, més endavant, envoltats d'alzines. En finalitzar els camps anem per dins del bosc; quan els arbres ho permeten, allunyada, davant nostre, veiem la gran masia de les Tàpies.

0:07 0:59 3,490

Desemboquem en un camí transversal; l'hem de seguir cap a la dreta (352 m). A l'enforcall hi ha un pal de senyalització.

Una mica més endavant surt un camí cap a la dreta per entremig de dues magnífiques alzines; també hi ha un petit pal de senyalització.

0:02 1:01 3,590

Deixem un camí que surt cap a la dreta i uns metres més endavant en deixem un altre que s'uneix al

primer (351 m); al segon enforcall hi ha un pal de senyalització i a la nostre esquerra n'hi ha un de petit. Seguim per entremig d'alzines.

0:02 1:03 3,710

A l'esquerra queda el camí d'accés a la masia de les Tàpies (357 m) amb un pal petit de senyalització i a la dreta hi deixem un camí no gaire fressat.

0:02 1:05 3,800 **Reagrupament**

Passem a frec de l'ermita de la Immaculada unida a la torre de la masia de les Tàpies per un pas elevat (360 m); a la dreta del camí queda un cobert. Més endavant se'ns uneix un senderol per la dreta.

0:04 1:09 4,050

Deixem un camí a la dreta (360 m); baixem pel costat d'un camp que ens queda a la dreta amb una mulassa al fons. Una mica més endavant, paral·lela al camí, se'ns situa una línia de conducció elèctrica.

0:04 1:13 4,250

El camí fa un gir cap a la dreta per anar a passar per sota de la línia elèctrica (351 m). En aquest punt deixem un camí que surt cap a l'esquerra per on marxen, segons el pal de senyalització, el GR-151 i el Camí de Sant Jaume per Montserrat

Immediatament deixem un camí desdibuixat a l'esquerra i trobem una bifurcació; hem d'agafar la branca de l'esquerra. A l'enforcall hi ha una làpida en record del jesuïta Emmanuel Peypoch Sala (*A marxistis occisus est; 29/07/1936*) i un pal petit de senyalització.

0:03 1:16 4,380

Deixem un camí que surt cap a l'esquerra (355 m). A l'enforcall hi ha un plafó explicatiu dels Camins del Moianès i un pal de senyalització. Baixem.

0:05 1:21 4,660

Passem per sota d'una línia de conducció elèctrica (345 m). El tallafocs ens permet tenir una panoràmica de la vall del Llobregat aigües avall de la seva confluència amb la riera Gavarresa. Seguim baixant.

0:04 1:25 4,895

Passem per sota d'una nova línia de conducció elèctrica (332 m). Girem cap a la dreta i seguim baixant pel seu costat,

0:02 1:27 5,020

Tornem a passar per sota de la primera de les línies elèctriques (321 m). Deixem un senderol que baixa cap a la dreta.

0:01 1:28 5,090

Passem per sota d'una nova línia elèctrica i poc després hem de deixar el camí que seguim per tal de seguir el que surt cap a l'esquerra; a la dreta queda un pal de senyalització (321 m). Pugem lleugerament.

0:02 1:30 5,250

Travessem un corriol (329 m). Baixem lleugerament.

0:03 1:33 5,460

El camí desemboca al tallafocs de l'última línia elèctrica que hem travessat, el segueix uns metres cap a la dreta i després l'abandona anant cap a l'esquerra; a banda i banda hi deixem un senderol que segueix el tallafocs. (330 m).

Pugem lleugerament i més endavant ens situem al costat de la línia elèctrica. Pugem una mica més i baixem.

0:05 1:38 5,755

Desemboquem en un camí transversal; l'hem de seguir cap a la dreta. A l'enforcall hi ha un pal petit de senyalització (337 m). La línia elèctrica manté la direcció i travessa la fondalada del torrent del Galobard que ens queda a l'esquerra.

Baixem amb algun tram de fort pendent. Sortim del bosc i se'ns obre la panoràmica de la vall del Llobregat; més endavant, al costat del riu hi veurem el Pont de Cabrianes i l'església de Sant Jaume.

0:10 1:48 6,465

Deixem un camí que puja cap a la dreta (279 m); a l'enforcall hi ha un pal petit de senyalització. Seguim baixant,

0:02 1:50 6,610

Girem cap a la dreta tot deixant un parell de camins no massa definits a l'esquerra (268 m).

0:03 1:53 6,785 **Reagrupament**

Arribem al costat de la carretera BV-4512 que baixa d'Artés i que va a creuar el Llobregat pel Pont de Cabrianes (254 m); a la dreta hi ha un pal de senyalització.

Nosaltres hem de seguir pel camí que va cap a l'esquerra baixant lleugerament. Una mica més endavant deixem un camí que baixa cap a la dreta, vers el riu, i per l'esquerra se'n uneix un senderol.

Voregem una petita fondalada per on passa una drecera del camí. Pugem lleugerament.

Més endavant fem un marcat gir cap a la dreta per travessar el torrent del Galobard.

0:05 1:58 7,135

Deixem un camí que puja cap a l'esquerra (256 m).

0:03 2:01 7,335

Passem per sota d'una línia de conducció elèctrica (254 m). Pugem lleugerament.

0:05 2:06 7,655

A la dreta del camí queda una petita construcció i tot seguit comença la tanca del recinte de la colònia Galobard (262 m). Anem baixant pel costat de la tanca que més endavant passa a ser paret. Passem per sota d'una línia de conducció elèctrica.

A l'esquerra deixem un senderol que puja pel costat d'una torre d'una línia de conducció elèctrica amb un transformador. Seguim baixant ara amb parets a banda i banda.

0:03

2:09

7,855

Passem per davant d'una entrada a les naus de l'empresa Sosa Ingredients que actualment ocupa el recinte de la colònia Galobard (254 m).

Una mica més endavant desemboquem en un carrer de la colònia; l'hem de seguir cap a l'esquerra. Pugem lleugerament; a l'esquerra hi tenim la tanca de l'empresa i a la dreta les antigues cases de la colònia,

Passem per davant de l'entrada principal de l'empresa i girem cap a la dreta.

0:04

2:13

8,080

Desemboquem a la carretera N-141C que ve de Calders (262 m). **Amb compte** l'hem de seguir cap a l'esquerra i una mica més endavant abandonar-la per pujar cap a la dreta per anar cap a Navarcles per la via del Llac. Seguim amb el sòl asfaltat.

0:03

2:16

8,230

A l'esquerra hi deixem l'entrada a la finca del Galobard (277 m); s'acaba la pujada. Baixem pel camí-carretera del Galobard.

0:03

2:19

8,385

Deixem una pista asfaltada a la dreta i un camí a l'esquerra amb un pal de senyalització (269 m). A la dreta hi ha l'edifici d'un transformador i les primeres cases del poble.

Seguim baixant, ara ja per entremig d'edificacions, deixant algun carrer lateral. Més endavant, a l'esquerra hi tindrem el parc del Llac, llac format per un petit embassament de la riera de Calders.

0:05

2:24

8,725

Passem per davant de la font del Llac que queda a la dreta de la pista (239 m). A partir d'ací podem seguir per un caminet que va pel costat del llac. Anirem trobant plafons informatius sobre la fauna i flora d'aquesta zona.

0:03

2:27

8,880

Arribem a la petita presa que forma el llac (237 m). Creuem la carretera i la seguim cap a l'esquerra travessant la riera per damunt de la presa.

Un cop a l'altra riba hem de deixar la carretera que va vers el centre del poble i continuar per un camí que surt cap a la dreta i segueix pel costat de la riera.

A l'esquerra hi deixem un parc infantil. Seguim pel costat de la riera.

0:04

2:31

9,125

Deixem uns camins a l'esquerra (236 m). Nosaltres hem de seguir pel costat de la riera; una mica més endavant passarem per davant de la caseta d'un transformador.

Continuem pel costat de la riera; a l'esquerra hi tenim horts.

0:05

2:36

9,445

Passem pel costat d'una edificació i d'un pal de senyalització que ens queden a la dreta i girem cap a l'esquerra (231 m); a la dreta hi ha un espai al costat de la riera amb bancs.

Travessem la petita riera de Merdaenllà per un pont cimentat i desemboquem en un camí transversal que en de seguir cap a la dreta. Ens situem novament al costat de la riera de Calders amb horts a la nostra esquerra.

0:04

2:40

9,700

Arribem en un punt on tenim una barana metàl·lica a la dreta i deixem un camí a l'esquerra (229 m). Nosaltres hem de seguir endavant baixant per una rampa metàl·lica amb baranes.

NOTA. Si el cabal de la riera hagués augmentat molt no podríem seguir endavant perquè, segons el rètol que hi ha a l'esquerra, la zona és inundable. Aleshores hauríem de seguir pel camí de l'esquerra per anar a sortir al pont del Molí d'en Serra que veiem davant.

Passem per sota del pont del Molí d'en Serra i més enllà seguim envoltats de vegetació per un senderol que segueix pel costat de la riera. Trobem un plafó que ens diu que fa uns quants milions d'any això era un gran mar. A l'esquerra tenim un espectacular penya-segat.

0:08 2:48 10,110

El senderol s'eixample i continuem per un camí obert (225 m). A la nostra dreta hi ha l'aiguabarreig de la riera de Calders amb el riu Llobregat.

0:04 2:52 10,390 **Reagrupament**

Travessem una esplanada deixant alguns camins laterals i arribem a la pista d'accés al pont Vell que tenim a la dreta (227 m). A l'esquerra hi ha un pal de senyalització.

NOTA. *El dia de la preparació, d'acord amb la traça que teníem i la senyalització que hi ha al terreny, vàrem passar pel pont i seguirem per la carretera que va cap a Sant Benet de Bages amb la intenció d'enllaçar amb un camí que va pel costat del Llobregat. Malauradament, aquest camí a partir d'un cert punt és totalment impracticable per la qual cosa vàrem haver de girar cua i continuar per la carretera per arribar a Sant Benet.*

Avui farem un recorregut alternatiu per arribar a Sant Benet de Bages. Com que aquest recorregut no s'ha pogut fer prèviament, la seva descripció i el seu horari només són aproximats.

Travessem la pista d'accés al pont Vell i seguim per un camí que segueix per l'altra banda. Anem per entremig d'horts.

0:03 2:55 10,585

Voregem unes edificacions que ens queden a l'esquerra (227 m). Pugem lleugerament i anem girant cap a l'esquerra.

0:02 2:57 10,690

Deixem un camí que surt cap a la dreta (232 m); pugem per un tram cimentat. En finalitzar la pujada planegem per entremig dels camps del Regadiu Nou.

0:04 3:01 10,960

Desemboquem al carrer Prat de la Riba (245 m); l'hem de seguir cap a la dreta.

En arribar al final del carrer deixem el carrer Llobregat a l'esquerra, travessem un camí transversal i

seguim endavant per un camí que manté la direcció que portàvem. Baixem.

Deixem alguns camins laterals.

0:04	3:05	11,210
------	------	--------

Arribem al carrer d'Ubach (233 m); l'hem de seguir cap a la dreta. Baixem.

El carrer gira cap a l'esquerra i passa pel costat d'unes naus industrials.

0:03	3:08	11,415
------	------	--------

Sortim al carrer del Monestir (225 m); el seguim cap a la dreta per anar a passar el Llobregat pel pont de Sant Benet.

0:03	3:11	11,630
------	------	--------

Per la dreta se'ns uneix la carretera d'accés a Sant Benet (225 m). Seguim endavant; a la dreta, tot i que no la veiem per la bardissa, hi tenim la séquia de Sant Benet.

0:06	3:17	11,980
------	------	--------

Arribem a la zona d'aparcament de Sant Benet de Bages (223 m); en aquest punt finalitzem l'etapa d'avui.

Equip de preparació (6/09/2024): Joan Andreu, Carles Lluch, Josep Olivella, Agustí Poch, Isidre Poch

LES TÀPIES

Les Tàpies és una masia del municipi de Calders, al Moianès. És un gran casal situat en un pla, prop del límit amb Artés, amb Navarcles i amb la parròquia rural de Sant Pere de Viladecavalls, on pertanyia. És en el vessant sud-est de la Serra de les Tàpies, al nord-oest del Canadell i al nord del Manganel·l. És una obra inclosa en l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

S'observen murs que tanquen la lliça i el mas al cantó del migdia. Als baixos hi ha una porxada, amb arcs de mig punt que sostenen la galeria del primer pis. Els baixos són majoritàriament en volta, amb molta construcció de tàpia i tova. Guarda encara el celler, situat a la part nord de la casa, el molí de moldre olives, les tines, premsa. I totes les dependències típiques de la masia catalana, com una galeria a migdia i ponent.

Hi ha un gran campanar que enllaça, per mitjà d'un pont cobert, amb la capella, situada a la part nord el mas. Hi ha dos cossos residencials: un pels propietaris i l'altre pels masovers. Aquest posterior al nucli de la casa, i adossat a l'est. El material constructiu utilitzat als baixos és majoritàriament tàpia i tova; i la resta és reble i maó.

La família Tàpies es troba documentada ja el 1290, segurament el topònim deriva del tipus de material en què estava construïda la casa. Conserva un estable on es diu que hi feien estada els animals de bast quan baixaven els ramats de la muntanya. El 1880 s'hi va fer una capella sota l'advocació de la verge Immaculada; el gran campanar data del 1881, el pont passadís que els uneix és posterior.

PONT DE CABRIANES

El Pont de Cabrianes és una entitat de població del municipi de Sant Fruitós de Bages, a la dreta del Llobregat, al límit amb el terme municipal de Sallent, originat en una antiga colònia tèxtil que es va construir al costat del mas Bertran. Com a punt de coincidència dels municipis de Sant Fruitós, Sallent, Artés, Calders i Navarcles, era un lloc de pas estratègic sobre el Llobregat.

El lloc també havia rebut el nom de Sant Jaume d'Olzinelles, i havia estat una parròquia de l'antiga demarcació de la ciutat i església de Manresa, documentat des del segle X. L'església de Sant Jaume, unida al Mas Olzinelles, té detalls d'arquitectura preromànica que indiquen la seva antiguitat.

La Casa Gran del Pont de Cabrianes és un edifici de planta rectangular, coberta a dues vessants i carener perpendicular a la façana principal, té tres plantes. Tradicionalment l'entrada al mas s'efectuava pel cantó de tramuntana; avui, encara es pot apreciar el portal de pedra, format per grans carreus amb motllures, d'arc rebaixat. La majoria de les obertures estan adovellades amb grans carreus de pedra picada, igual que les cantoneres.

L'antic pont de Cabrianes fou ser construït en el segle XVI i reformat i reformat el segle passat en fer-hi passar la carretera de Manresa a Artés. Era de 9 arcs però fou destruït durant la guerra civil i actualment només resta un arc sencer.

NAVARCLES

És el terme més petit de la comarca de Bages. Se situa entre els termes de Sant Fruitós de Bages (W), Sallent (NW), Artés (N), Calders (E) i Talamanca (S).

El territori és a l'esquerra del Llobregat, que rep un afluent important, la riera de Calders. Hi abunden les fonts, com les anomenades de la Mina, de la Cura, de Solervicenç, del Sobreeixidor, de Santa Margarida, la Font Vella, del Llac, del Lleó, la Font Calda i la Font Nova, entre d'altres. En el paisatge predominen les formes rectilínies i els replans estructurals a conseqüència de la disposició horitzontal de les capes alternes de margues i gresos.

El lloc de *Navarculas*, que etimològicament significa “petites comes o replans”, és documentat des dels anys 940 i 960, i al·ludeix a una antiga masia o casa pairal d'aquest nom.

El poble de Navarcles és situat a l'esquerra de la riera de Calders, prop de la confluència amb el Llobregat. El nucli es va formar al voltant de l'església parroquial; la sagrera és esmentada ja l'any 1050. Hom destaca el Pont Vell o pont de Navarcles (segle XVII), que assegurà el procés d'industrialització del poble en garantir el pas del Llobregat.

El temple parroquial és obra de la segona meitat del segle XVII, edificat en el solar del temple primitiu, que devia ésser d'època i estil romànics. Una primera modificació important de l'església vella fou la construcció de la capella del Roser, per a la qual els escultors manresans Pau i Josep Suyner realitzaren un retaule barroc l'any 1672. El característic campanar quadrangular data del 1697 i la façana, que significà l'acabament de l'obra del temple, és de l'any 1700. El 1830 fou construïda

l'escalinata d'accés principal i anys després, el 1893, la Capella Fonda o del Santíssim.

Després de l'exclaustració forçosa del monestir de Sant Benet el 1863, la parròquia de Navarces acollí les relíquies de sant Valentí, de tradicional veneració en aquell cenobi, adoptat com a patró del poble des de l'any 1690. Acabada la guerra civil de 1936-39, i desaparegudes les relíquies del sant, hom conserva la petita urna o arqueta d'argent repussat, de la primeria del segle XVII, que les contenia. Sant Benet pertany a la parròquia de Navarces, si bé la jurisdicció municipal correspon a Sant Fruitós de Bages.

La capella de Sant Bartomeu data del segle XIII però fou renovada al segle XVIII amb una portada romànica a la façana de migdia. Els seus antecedents són romans; al mateix enclavament de l'edifici hi havia una vil·la romana de la qual es van descobrir els fonaments i una sitja, a més d'altres restes com monedes paleocristianes i trossos de ceràmica. El 1986 l'edifici estava pràcticament en ruïnes, i el 1989 s'acabà la rehabilitació: de l'antiga capella s'han integrat a un nou edifici, construït amb materials moderns sense fer cap tipus de reconstrucció, el mur de migdia amb els arcs del porxo del segle XIII, la façana davantera amb la portalada i el campanar, un tros d'absis i una part de la coberta de les teules. L'element arquitectònic més interessant de l'antic temple, a desgrat de les mutilacions, és, sens dubte, la porta que dona entrada a la capella, situada al mur de ponent.

Des de l'any 1996 al nucli hi ha el Parc del Llac, un embassament artificial d'aigua de la riera de Calders, enmig d'unes cingleres espectaculars que converteixen l'entorn en un paratge natural atractiu i lúdic.

MÓN SANT BENET

Món Sant Benet és un complex ludicocultural de la comarca del Bages, inaugurat l'any 2007.

N'és el centre el monestir de Sant Benet de Bages, adquirit l'any 2000 per Caixa de Manresa a la família Casas, hereus del pintor Ramon Casas, la mare del qual l'adquirí l'any 1907. A través de la Fundació de l'entitat se n'inicià la restauració. L'edifici monàstic fou habilitat per a instal·lar-hi un museu sobre la història del cenobi benedictí i de la residència d'estiu de la família Casas, a càrrec dels arquitectes Josep M. Esquius i Javier Asarta.

Al seu entorn i en una superfície de 4.000 m², la major part enjardinada, es construí el complex que inclou, de manera molt rellevant, la Fundació Àlicia, patrocinada per Ferran Adrià, un institut gastronòmic dedicat a la investigació tecnològica a la cuina i a la divulgació dels bons hàbits alimenta-

ris, situat en un nou edifici envidriat de 200 m², obra dels arquitectes Lluís Clotet i Ignacio Paricio; l'Hotel Món i un punt d'acollida i sala polivalent que ocupa tres naus de l'antiga fàbrica tèxtil, disseny de Josep Benedito i Gaspar Costa. Hom hi programa, a més, tallers d'activitats diverses, especialment dirigits als infants i les famílies.

Historia del monestir

El monestir de Sant Benet de Bages fou fundat entre els anys 950 i 960 pel magnat Sal·la, que anà a Roma a sotmetre directament la futura fundació a la Santa Seu (amb la qual cosa l'eximia de la jurisdicció civil i episcopal). El 967 hi ha l'acta de fundació i la dotació del monestir, i el 972, mort Sal·la, es consagrà una primera església. La comunitat passà una època difícil, per la mala administració dels abats, càrrec que Sal·la havia vinculat als seus descendents. El nomenament del primer abat per elecció el 1002 comportà un redreçament del monestir, que a finals del segle fou unit durant uns anys (1075-1118) al monestir llenguadocià de Sant Ponç de Tomeres. Devastat pels sarraïns el 1114, a finals del segle XII i principis del segle XIII es construïren l'església i el claustre actuals.

El 1593 fou unit al monestir de Santa Maria de Montserrat, que hi instal·là un col·legi d'arts el 1620. El 1633 s'enguixà l'interior de l'església malmès per un incendi. En els seus darrers temps s'hi retiraven els monjos montserratins vells.

El 1835, arran de l'exclaustració dels monjos, el monestir fou venut a particulars. El 1907, l'adquirí Elisa Carbó, mare del pintor Ramon Casas, que hi feu unes importants obres de restauració assessorades per Josep Puig i Cadafalch.

L'església és de planta de creu llatina, amb una nau (de 25 m de llarg per 7,5 d'ample) coberta per volta lleugerament apuntada, dividida per tres arcs torals. El transsepte té el braç S més baix i més curt que no el del costat N. Tots dos són coberts per volta de canó apuntada i tenen buidats en el mur dues petites absidioles. L'absis central és l'únic visible a l'exterior.

El portal principal, a la façana de ponent, és d'arc de mig punt, sense timpà, amb quatre arquivoltes sobre columnes amb capitells de l'escola dita rossellonesa. Un altre portal, obert al braç S del trans-

septe, dona al claustre. El 1569, se n'obrí un altre a la nau per comunicar també amb el claustre. Sota l'altar major hi ha una cripta, molt transformada en època barroca, que guardava el suposat cos de Sant Valentí, que Sal·la havia portat de Roma en fundar el monestir.

A ponent l'església té adossada la imponent massa del campanar, de base preromànica i cos d'època romànica, sobrealçat posteriorment amb el pis de les campanes. Sobre el primer arc toral de la nau de l'església s'alça un comunidor en forma de torre-campanar de dos pisos.

El claustre és l'element més interessant del cenobi. Queda situat al sud de l'església, formant un quadrilàter gairebé regular, amb la particularitat que tant el campanar situat a l'angle nord-oest com el braç sud del transsepte, envaeixen i estrenyen el pas per les galeries.

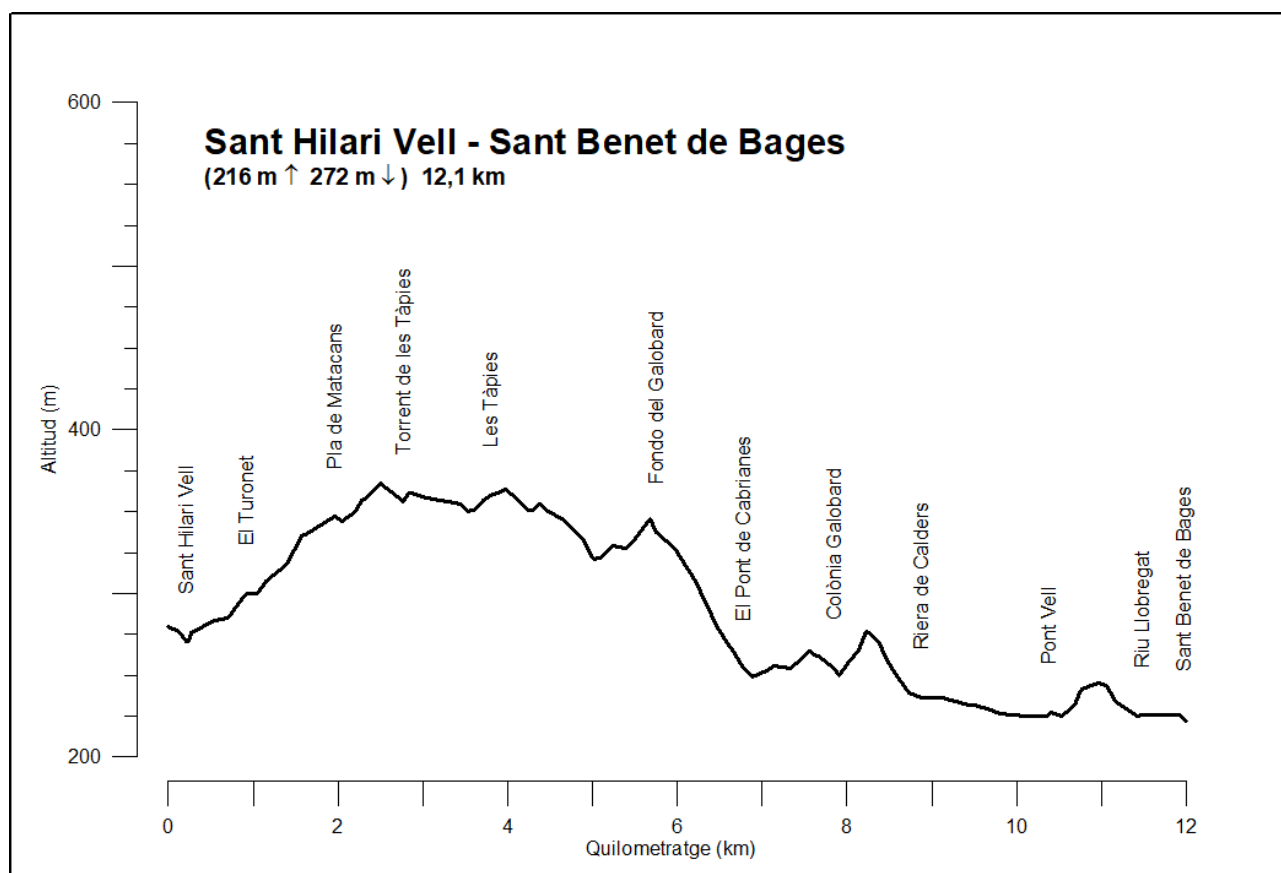
Hauria estat construït entre els segles XII i XIII i aplega algunes peces reaprofitades. Les quatre galeries estan cobertes per voltes de canó. Als angles i a les parts centrals de les galeries, s'aixequen uns pilars, que ajuden a donar solidesa al conjunt. Entre pilars podem trobar una sèrie de tres arcs de mig punt, aguantats per parelles de columnes amb capitells esculpits.

Hi ha un total de seixanta-quatre capitells de gran riquesa. L'escultura dels capitells és molt variada, destacant bàsicament la temàtica vegetal i figurativa. També se'n poden trobar amb motius animals i amb representacions humanes.

D'aquests capitells cal destacar un d'origen preromànic, probablement reutilitzat, on es veu la primera representació iconogràfica que es coneix fins ara de Catalunya. Té forma de piràmide quadrangular invertida i truncada. Té decorats els quatre costats amb una escena de l'Anunciació, el Crist en

majestat, una imatge pregant i motius vegetals. Un altre dels capitells esmenta el nom d'un dels artífexs de l'obra: Bernat. Es conserven dos finestrals de la sala capitular antiga. Al mateix claustre hi ha diversos enterraments d'època romànica.

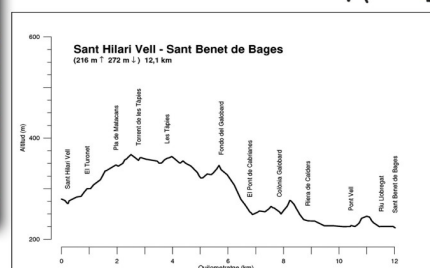
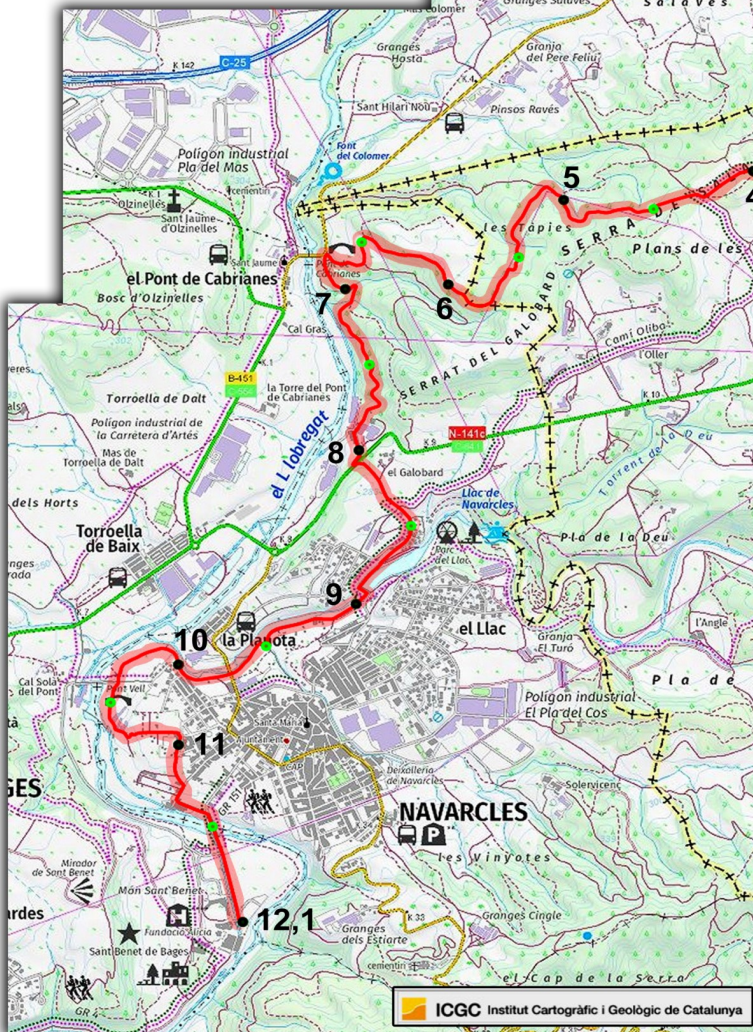
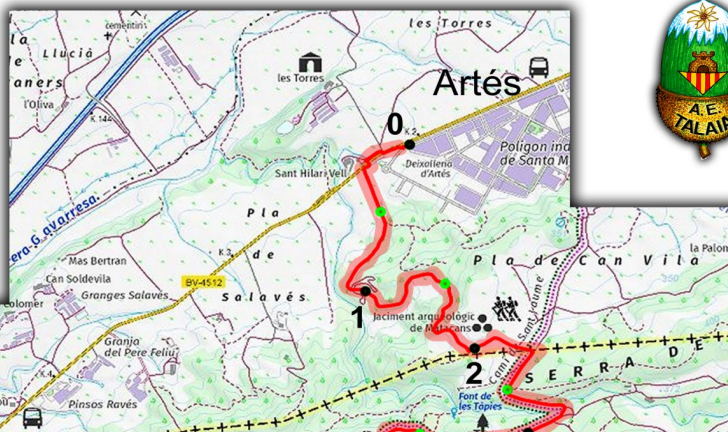
Els edificis que han subsistit del vell monestir són d'estils i èpoques molt diversos que van del segle XI al segle XX, però predomina sobretot les construccions d'estil romànic. L'organització de les construccions segueix el model clàssic del monestir medieval, on el nucli central és el pati del claustre. Al nord es va aixecar l'església, a l'est la sala capitular -avui desapareguda-, al sud el refetor, i a l'oest el dormitori.

BIBLIOGRAFIA

- ** Enciclopèdia Catalana
<http://www.enciclopedia.cat/>
- ** Camí Ramader de Marina
<https://camiramaderdemarina.cat/>

Agustí Poch, setembre de 2024

Eta 11, 22 - Setembre - 2024 **Sant Hilari Vell - Sant Benet de Bages**

